

92

N29

NAUN
PRIETI (DOKO)

92

1429

23528

S

23528
BIBLIOTEKË E SHKÛR
G. BRONKASIER

NAUN GRIGOR PRIFTI (DOKO)
(REVOLUCIONAR KOMUNIST)

N. SH. BOTIMEVE «NAIM FRASHËRI»
TIRANË, 1962

Pregatitur nga Esat Reso

Tirazhi: 1500

Formati 70X100/32

STASH: 2204-55

Shtypur në N.I.Sh. Shtypshkronjave «MIHAL DURI» Tiranë

3831 SHANIT

NAUN GRIGOR PRIFTI (DOKO)

(24 qershor 1898 — 10 maj 1934)

Naun Grigor Prifti (Doko) (1) zë një vënd të rëndësishëm në lëvizjen patriotike dhe revolucionare të vëndit tonë. Ai jetoi, u rrit dhe u brumos në gjirin e popullit të shtypur e të shumëvuajtur myzeqar me ndjenjat e urrejtjes kundër shfrytëzuesve-bejlerëve dhe agallarëve gjakpirës. Popullin, që ai e donte shumë, nuk e harroi për asnjë çast edhe kur ai ishte i mërguar me mijëra kilometra larg atdheut. Ja me sa ngrohtësi, mall dhe besim i shkruante ai, në vitin 1929, nga Abastumani, një kushuriut të tij në Shqipëri: «Mbamë në kujtim, kushëri i dashur, e mos më qit në harresë gjersa të vinjë dit' e mirë e të hasemi. Ajo ditë nuk është shumë larg».* Por tuberkulozi, që ai fitoi nga burgu, vuajtjet, mundimet dhe puna intensive, e shkëputën në moshë të re nga jeta, nga populli, nga të afërmit dhe shokët e tij. Nauni vdiq larg atdheut, por në mes të miqve dhe shokëve të tij sovjetikë, të cilët e donin dhe e respektonin për cilësitë e tij bolshevike. «Gruzia — shkruante ga-

---

* A. Q. P. Fondi personal i Naun Priftit.

zeta «Zarja Vostoka»,** më 23 shkurt 1960, — ka kujtime të ngrohta nga jeta dhe veprimtaria, në Republikën tonë, e patriotit revolucionar shqiptar Naun Grigor Prifti».

Partia jonë e Punës ka treguar një kujdes të veçantë për të nxjerrë në shesh veprimtarinë revolucionare të komunistit Naun Prifti, i cili më përpara nuk njihej në vëndin tonë. Me kujdesin e Komitetit Qëndror të Partisë dhe personalisht Shokut Enver Hoxha u sollën nga Tiflisi disa sende të tij personale, me të cilat u hap një kënd në Muzeumin e Fierit dhe u vu në dukje me anë të shtypit figura e këtij revolucionari myzeqar.

* * *

Jehona e Revolucionit të madh socialist të Tetorit u përhap edhe në vëndin tonë. Idetë e Leninit po lëshonin rrezet e para të dritës edhe në skajat më të humbura të Shqipërisë, edhe te myzeqarët e shtypur, të zbathur, të rreckosur dhe të uritur. Nauni, i pajisur me ndjenja të larta patriotike, i përqafoi këto ide revolucionare dhe me durim i tregoi bujkut të Myzeqesë se rruga e shpëtimit nga skllavëria e bejlerëve dhe e çifligarëve gjakpirës ishte vetëm ajo e treguar nga Lenini i madh. Duke ndjekur këtë rrugë revolucionare, populli i shtypur i Myzeqesë u hodh në luftë kundër okupatorëve dhe tradhëtarëve, u bashkua në kooperativat bujqësore dhe punon

---

** Organ i Komitetit Qëndror e i komitetit të Tbilisit të P.K. të Gruzisë dhe i Sovjetëve të deputetëve të punonjësve të Republikës Socialiste Sovjetike të Gruzisë).

dhe jeton i gëzuar, i lumtur. Myzeqeja, që dje ishte çerdhe e malarjes, e urisë dhe e paditurisë, sot ka ndryshuar rrënjësisht. Bijtë e ish fshatarëve të varfër e të rreckosur janë bërë agronomë, mjekë dhe punëtorë të dalluar. Nauni, bir i krahinës së Myzeqesë, nuk jeton më, por ideali dhe qëllimet e tij u realizuan nën udhëheqjen e Partisë marksiste-leniniste të Punës, e cila po e çon popullin tonë nga fitorja në fitore.

Kujdesi, dashuria dhe respekti i treguar nga Nauni për fshatarët e varfër të Myzeqesë akoma janë të freskëta në kujtesën e këtyre. Këto do të mbeten përgjithmonë të skalitura në zëmrat e tyre dhe të brezave të ardhshëm. Kushërinjtë, miqtë, shokët dhe bashkëfshatarët e tij shprehin me mirënjohje të thellë kujdesin e Partisë sonë të punës. Ja si i shkruan «Zërit të Popullit» një nga të afërmit e tij: «Po bëhen më shumë se dy vjet që doli në dritë revolucionari komunist Naun Grigor Prifti... Kjo i detyrohet Partisë sonë të Punës, e cila tregon një interes kaq të madh për gjithë njerzit, që kanë punuar për të mirën e Shqipërisë».

Për ta bërë më të njohur figurën e dashur të këtij revolucionari komunist do të japim biografinë e shkurtër të tij, disa pjesë nga letrat e tij dhe nga kujtimet e atyre, që e kanë njohur Naunin përsëafërmi.

* * *

I

BIOGRAFI E SHKURTËR

Naun Grigor Prifti (Doko) lindi më 24 qershor 1898 në fshatin Libofshë të rrethit të Fierit nga një familje fshatarësh të mesmë, por që ishte në gjëndje të keqe ekonomike. Ai qysh në moshën e njomë të fëminisë e shëtiti këmbëzbathur tokën e Myzeqesë dhe i hoqi mbi kurrizin e tij hallat, vështirësitë dhe brengat e jetës së mjeruar të fshatarëve të shtypur nga bejlerët dhe agallarët gjakpirës. Nauni ishte i zgjuar, i shkathët dhe i patrembur nga vështirësitë.

Ai mësimet e para i mori në shkollën fillore shqipe të Libofshës, që u hap në vitin 1908 nga mësuesi Jovan Ndreko, i cili abetaret dhe librat i sillte nëpërmjet miqve atdhetarë nga Bukureshti.

Nauni mësonte mirë, ishte studios dhe dallohej ndër të tjerët. Ja si shkruan për 'të bashkënxënësi i tij, fshatari Thoma Josif Bregu: «Unë Naunin e kam njohur mirë që në vogëli në bangot e para të shkollës. Në shkollë dallohej për zgjuarësi e inisjativë, ishte njeri që nuk trembej

dhe studjor i madh»* Pasi mbaroi shkollën në Libofshë, vazhdoi shkollën e mesme, që e kreu në vitin 1915 dhe pastaj u muar me punë të bujqësisë në fshat.

Më vonë, pasi ndoqi kurse pedagogjike, në 1919 u emërua mësues, profesion që ai e ushtroi me zell dhe pasion të madh. Nauni, duke qënë mësues, filloi të hyjë në kontakt me arësimtarë përparimtarë dhe me revolucionarë të njohur. Ai u fliste fshatarëve për luftën, që duhej të bënin kundër bejlerëve e agallarëve dhe u tregonte se si fshatarët, në Rusi, kishin marrë tokën. Nauni jetoi në ato vite, kur në Shqipëri zhvilloheshin ngjarje të rëndësishme për të ardhmen e popullit tonë. Ekzistenca e shtetit shqiptar po kërcënohej seriozisht. Imperialistët bënin pazarllëqe, që ta copëtonin Shqipërinë. Në momerandumin e 9 dhjetorit 1919 Anglia dhe Franca aprovonin aneksimin e Vlorës e të rrethit të saj nga ana e Italisë e mandatin italian mbi shtetin shqiptar të gjymtuar. Në këto çaste kritike lëvizja antiimperialiste në Shqipëri për clirimin kombëtar po merrte përpjestime gjithnjë më të mëdha dhe, si rrjedhim, u krijuan organizata kombëtare antiimperialiste, të cilat filluan veprimtarinë e tyre për mobilizimin e popullit në luftë kundër imperializmit. Gjatë vitit 1919 në Tiranë, Elbasan, Berat, Fier etj. u zhvilluan mitingje popullore, që shprehnin protestën dhe urrejtjen e madhe të masave kundrejt planeve të fshehta djallëzore të imperialistëve grabitqarë, të cilëve për herë të parë ua hoqi maskën V.I. Lenini.

---

* A.Q.P. Kujtime të Thoma Bregut për «Naun Priftin».

duke shkruar më 1917: «Çdo njeri që lexon gazetë dhe e ka studjuar këtë çështje, e di se në këto trakte flitet për grabitjen e Kinës nga ana e Japonisë, për grabitjen e Persisë, Armenisë, Turqisë, Galicisë nga ana e Ruisë, të Shqipërisë nga ana e Italisë. . . .»*

Kjo mbrojtje që u bënte Lenini popujve të vegjël ngjalli një simpati të veçantë edhe midis popullit tonë, aq sa më 1924, me rastin e vdekjes së tij patrioti Avni Rustemi tha në parlament këto fjalë:

«E dini fare mirë, zotërinj, se qysh ai mbrojtja ti principet e larta të njerëzisë e se qe i pari që denoncoi traktatin e fshehtë të 1915-ës²⁾, që ishte për copëtimin e Shqipërisë. . . E kemi për detyrë që të bëhen 5 minuta pushim si shenjë hidhërimi për vdekjen e tij».**

Njësi të armatosur vullnetarësh shqiptarë gëdhitnin autokollonat ushtarake dhe postkomandat e karabinierisë italiane. Më 28 Nëntor 1919, në Vlorë, shpërtheu përsëri një demonstratë e fuqime kundër pushtuesve italianë.

Populli kërkonte me këmbëngulje rrëzimin e Qeverisë tradhëtare të Durrësit³⁾ dhe krijimin e një qeverie, që të hidhte poshtë traktatin e Londrës dhe të ruante lirinë dhe integritetin e Shqipërisë. Lëvizja patriotike përfshiu masat e gjëra popullore.

Në këto çaste të rënda për lirinë dhe ekzistencën e popullit tonë Naun Prifti zhvilloi në masat një propagandë të gjërë antiimperialiste

---

* V.I. Lenin — V. 23 f. 327, botim rus.

** Historia e Shqipërisë (1919-1939) — Dega e botimeve të Universitetit Tiranë 1961, faqe 183.

dhe demaskoi bejlerët dhe imperialistët italianë, që kishin pushtuar vendin tonë. Për këtë veprimtari revolucionare dhe antiitaliane ai u diktua dhe u arrestua nga pushtuesit italianë, të cilët e burgosën në Babicë⁴ të Vlorës dhe pastaj e dërguan në burgjet e Italisë, ku qëndroi një vit (1919-1920). Pak kohë para fillimit të luftës së Vlorës Nauni u këthye në Shqipëri. Pas lirimit nga burgu Nauni e vazhdoi edhe më me forcë veprimtarinë e tij revolucionare dhe antiimperialiste. Ai u fliste fshatarëve me urrejtje kundër imperialistëve italianë dhe u thoshte se armiku duhej luftuar e nuk duhej ndenjtur me duar kryq.

Lufta e masave popullore kundër pushtuesve italianë po zhvillohej e ashpër. Armiku ishte strukur në Vlorë, ku, më 6 qershor 1920, filloi arrestimet dhe masakrat në masë.

Nga të katër anët e vëndit shkuan vullnetarë. Naun Prifti, i cili para pak kohe ishte kthyer nga internimi, bashkë me 50 luftëtarë shkoi në Vlorë, ku bashkë me fuqi të tjera mori pjesë në luftime, gjer sa italianët u hodhën në det. Ja si shkruan bashkëfshatari i tij Marko Prifti: «Pas dy muajve e pashë në krye të një grupi prej 50 burrash me flamur në dorë përmes fshatit tonë, duke kënduar këtë këngë revolucionare:

«Merr uratën, bir, prej meje
edhe armët i gatit,
se erth dita e shënuar,
Dolli ylli e na ndrit» *

Pas çlirimit të Vlorës ai u kthye përsëri në Myzeqe, ku vazhdoi punën e tij revolucionare.

---

* A.Q.P. «Kujtime për Naun Priftin» nga Marko Prifti. (Këto janë vargje të Mihal Gramenos).